

5 Spelformer

Med spelform menas en kombination av spelsätt och speltyp.

5.1 SPELSÄTT

Spelsätten är singel (matchspel) individuellt (slagspel), par och lag.

5.1.1 Singel- och individuellt spel

I singel- och individuellt spel bildar en spelare sida.

I singel matchspel spelar en spelare mot en motspelare.

I individuellt slagspel spelar en spelare i samma tävling som ett antal medtävlare.

Handicap: Vid 9-håls slagtävling, slaggolftävling eller poängbogey med handicap fördelas spelhandicap över 18 hål. Vid 9-håls matchtävling fördelas hela skillnaden mellan spelarnas spelhandicap över 18 hål. En spelare med "plushandicap" ger handicapslag till banan, med början på det hål som har handicapindex 18.

5.1.2 Parspel

I parspel bildar två spelare sida, är varandras partners, och spelar på en boll eller på varsin boll i samma boll/grupp.

5.1.2.1 Foursome

Regel 29. I foursome spelar två spelare som partners en boll. Spelarna måste slå ut från varannan tee och därefter slå vartannat slag under spelet av varje hål. Pliktslag påverkar inte spelordningen.

Handicap: Parets spelhandicap beräknas på följande sätt:

1. Vardera spelaren multiplicerar sin spelhandicap med 0,5
2. Resultaten från punkt 1, inklusive eventuell decimal, adderas
3. Summan avrundas till närmaste heltal

Provisorisk boll från tee: Även i mixed foursome ska provisorisk boll från tee eller ny boll satt i spel från tee spelas från den tee varifrån den ursprungliga bollen spelades.

5.1.2.2 Fyrboll

Regel 30 och 31. I fyrboll spelar två spelare som partners och spelar var sin boll. Det bästa resultatet på varje hål räknas som sidans resultat på hålet. I slagspel måste vardera spelarens resultat kunna identifieras på scorekortet.

Handicap: Respektive spelare ska reducera sin spelhandicap på följande sätt:

1. Vardera spelaren multiplicerar sin spelhandicap med 0,9

2. Avrunda resultaten till närmaste heltal

En spelares resultat i fyrboll är inte en handicaprond. Ett mycket bra resultat kan dock ligga till grund för handicapjustering, om handicapkommittén finner detta motiverat.

Anmärkning: I fyrboll matchspel med handicap får spelaren med lägst spelhandicap 0 i spelhandicap. Övriga tre spelare får spelhandicap motsvarande skillnaden till den spelare som har lägst spelhandicap.

5.1.2.3 Greensome

I greensome, som är en modifierad form av foursome, slår båda spelarna ut på varje hål och väljer därefter med vilken av de båda bollarna de vill fortsätta. Den som inte slog ut den valda bollen spelar nästa slag och sedan slår spelarna fortsättningsvis vartannat slag på samma sätt som i foursome.

Handicap: Parets spelhandicap beräknas på följande sätt:

1. Spelaren med den lägre spelhandicaper multiplicerar sin spelhandicap med 0,6
2. Spelaren med den högre spelhandicaper multiplicerar sin spelhandicap med 0,4
3. Resultaten från punkt 1 och 2, inklusive eventuella decimaler, adderas
4. Summan avrundas till närmaste heltal

Anmärkning: Pliktslag, som spelare ådrar sig, påverkar inte spelordningen i greensome. Om sidan ådrar sig pliktslag på en boll innan man har valt vilken boll man ska fortsätta med, är plikten kopplad endast till den bollen.

Provisorisk boll från tee: I greensome kan man, från tee, endast spela provisorisk boll för en av de ursprungliga bollarna. Om en boll eller båda bollarna kan vara förlorad/förlorade utanför ett vattenhinder eller out of bounds får sidan välja att spela en provisorisk boll. En av spelarna väljer då att spela den provisoriska bollen från den tee partnern slog den ursprungliga bollen. Den provisoriska bollen blir endast i spel om båda bollarna har gått out of bounds eller om ingen av dem hittas (eller både och). Den spelare som inte slog den provisoriska bollen ska sedan slå nästa slag. Hittas en av de ursprungliga bollarna blir den parets boll i spel och den provisoriska bollen är ur spel. Den spelare, vars boll inte hittades, ska nu slå nästa slag på partnerns hittade boll.

5.1.2.4 Irish greensome

Spelformen är en variant av greensome där båda spelarna slår ut från tee och sedan, på hål med par 4 och par 5, slår ett slag till på partnerns boll. Därefter väljer paret vilken boll de vill fortsätta att spela på.

Handicap: Parets spelhandicap beräknas på samma sätt som för greensome.

5.1.2.5 Fyrboll – bäst och sämst

Spelas endast som matchspel. Spelas om två alternativt tre poäng per hål. Den sida vars bästa boll har bäst resultat vinner en, alternativt två, poäng, den sida vars "sämsta" boll har bäst resultat, vinner en poäng. Matchen slutar när endera sidan vunnit så många poäng mer än andra sidan ("netto-upp") än vad som återstår att spela om. Resultatet kan till exempel anges "vunnet på 17:e".

Handicap: Beräknas på samma sätt som för fyrboll.

Anmärkning: I fyrboll matchspel med handicap får spelaren med lägst spelhandicap 0 i spelhandicap. Övriga tre spelare får spelhandicap motsvarande skillnaden till den spelare som har lägst spelhandicap.

5.1.3 Lagspel

Lagspel kan vara till exempel scramble eller Pro-Am. Lagspel hanteras, med något undantag, normalt inte av Regler för golfspel.

5.1.3.1 Scramble

Varje lag består av två, tre eller fyra spelare. Samtliga spelare slår var sin boll från tee. Därefter väljer laget från vilket läge (dvs från vilken boll) de vill fortsätta spela och markerar denna. Spelarna placerar därefter i valfri ordning sina bollar inom ett visst bestämt avstånd, till exempel ett scorekort eller en klubbängd, dock inte närmare hålet, och spelar sina slag. Spelet fortsätter på samma sätt, dock att man återskapar läget i bunker till exempel genom att kratta. Ett hål är avslutat först när alla spelare i laget haft möjlighet att håla ut och därmed förbättra lagets resultat. Lagmedlemmar får ge varandra råd.

Handicap: Tävligen bör spelas utan handicap. Detta sker lämpligen genom att spelarna delas in i så jämna lag som möjligt efter handicap både totalt och individuellt.

Vid spel med handicap rekommenderas följande beräkning av lagets spelhandicap:

Tvåmannalag:

1. Spelaren med den lägre spelhandicaper multiplicerar sin spelhandicap med 0,5.
2. Spelaren med den högre spelhandicaper multiplicerar sin spelhandicap med 0,2.
3. Resultaten från punkt 1 och 2, inklusive eventuella decimaler, adderas.
4. Summan, avrundad till närmaste heltal, blir lagets spelhandicap.

Tremannalag

1. Spelaren med lägst spelhandicap multiplicerar sin spelhandicap med 0,3.
2. Spelaren med näst lägst spelhandicap multiplicerar sin spelhandicap med 0,2.
3. Spelaren med tredje lägst spelhandicap multiplicerar sin spelhandicap med 0,1.
4. Resultaten från punkt 1-3, inklusive eventuella decimaler, adderas.
5. Summan, avrundad till närmaste heltal, blir lagets spelhandicap.

Fyrmannalag

1. Spelaren med lägst spelhandicap multiplicerar sin spelhandicap med 0,2.
2. Spelaren med näst lägst spelhandicap multiplicerar sin spelhandicap med 0,15.
3. Spelaren med tredje lägst spelhandicap multiplicerar sin spelhandicap med 0,1.
4. Spelaren med fjärde lägst spelhandicap multiplicerar sin spelhandicap med 0,05.
5. Resultaten från punkt 1-4, inklusive eventuella decimaler, adderas.
6. Summan, avrundad till närmaste heltal, blir lagets spelhandicap.

Anmärkning 1: Vid återbud rekommenderas att man "lägger in" en fiktiv spelare med handicap 36 i bollen och därefter räknar ut spelhandicap.

Anmärkning 2: Spelformen kan modifieras i villkoren för tävlingen så att laget måste välja varje spelares utslag maximum eller minimum ett bestämt antal gånger.

Anmärkning 3: Spelarna i laget får ge varandra råd.

5.1.3.2 Pro-Am

Pro-Am är ett lagspel där lagen består av fyra tävlare varav en är lagkapten, ofta en professionell spelare. Vanligtvis räknas de två bästa resultaten per hål. En variant är att lagkaptenens resultat alltid räknas, plus det bästa av de övriga tre. Ytterligare en variant är att endast räkna det bästa resultatet per hål inom bollen. Spelarna i laget får ge varandra råd.

Handicap: Varje tävlare spelar med sin spelhandicap. Pro-Am räknas inte som handicapronnd, men ett mycket bra resultat kan dock ligga till grund för handicapjustering, om handicapkommittén finner detta motiverat.

5.2 SPELTYPEN

Det finns två speltyper, matchspel och slagspel, som kan spelas enligt något av ovan angivna spelsätt. Deltagare i matchspel benämns spelare respektive motspelare och deltagare i slagspel benämns tävlare respektive medtävlare. Vid pars spel används uttrycket sidan. Eftersom de båda speltyperna har olika karaktär, har de delvis olika regler. Man kan därför inte kombinera slagspel och matchspel vid ett och samma tillfälle. Den speltekniskt sett väsentligaste skillnaden är att alla bollar måste spelas i hål i slagspel, medan ett hål eller ett slag (eller bådadera) i en match kan ges upp/skänkas. I poängbogey- och bogeytävlingar ska alla hål spelas ut som ger poäng respektive vinst eller delning. Kan inget resultat uppnås bör bollen tas upp. I Sverige gäller detta även vid slaggolf.

5.2.1 Matchspel

Singel: En match där en spelare spelar mot en annan spelare.

Threesome: En match där en spelare spelar mot två, och vardera sidan spelar en boll.

Foursome: En match där två spelare spelar mot två andra spelare, och vardera sidan spelar en boll.

Treball: Tre spelare spelar en match mot varandra och var och en spelar sin egen boll. Varje spelare spelar två skilda matcher.

Bästboll: En match där en spelare spelar mot den bästa av två spelares bollar eller mot den bästa av tre spelares bollar.

Fyrboll: En match där två spelare spelar sin bästa boll mot den bästa av två andra spelares bollar.

Regel 2 behandlar matchspel. Match är en tävling mellan spelare och motspelare som tävlar om varje enskilt hål, där det gäller att spela hålet på färre antal slag brutto eller netto än motspelaren. Ett hål kan vinnas, delas eller förloras. Match kan spelas med eller utan handicap. I en handicapmatch erhåller spelaren/sidan med den högre spelhandicapen hela skillnaden mellan de båda sidornas spelhandicap. Sidan med den lägre spelhandicapen spelar därefter med 0 erhållna slag. Skillnaden i spelhandicapen fördelas enligt index på hålen i stigande följd. Se definitionen av index.

Anmärkning: Vid parspelet där begreppet sida förekommer hänvisas till respektive spelsätt.

Spelarna bör löpande notera ställningen i matchen. När en spelare är lika mycket "upp" som det är hål kvar att spela, kallas detta dormie. Matchen slutar när återstående hål att spela är färre än antalet hål som en sida är upp, till exempel 2 upp och 1 återstående hål, vilket anges 2/1.

Handicap: Vid match över mer än 18 hål eller om avgörande måste ske efter 18 hål, fördelas spelhandicapen på samma sätt som på de första 18 hålen.

5.2.2 Slagspel

Individuell: En tävling i vilken varje tävlare spelar för sig.

Foursome: En tävling i vilken två tävlare spelar som partners och spelar en boll.

Fyrboll: En tävling i vilken två tävlare spelar som partners och var och en spelar sin boll. Deras lägsta score är deras score på hålet. Om den ene partnern inte hålar ut på ett hål, utgår ingen plikt.

Anmärkning: För bogey-, par- och poängbogeytävlingar, se Regel 32-1.

Regel 3 behandlar slagspel. Slagspel består i att spelarna spelar färdigt alla hål av den fastställda ronden eller ronderna och att de, för varje rond, lämnar in ett scorekort på vilket bruttoscoren för varje enskilt hål finns noterad. Exempel på slagspel är: slagtävling, poängbogey, bogeytävling, slaggolf, eclectic, köpenhamnare och flaggtävling. För fördelning av handicapslag i par- respektive lagspel se respektive spelsätt.

5.2.2.1 Slagtävling

I slagtävling spelar varje tävlare mot alla andra tävlare i tävlingen. Den tävlare som spelat den fastställda ronden eller ronderna på lägst antal slag vinner. I en handicap-tävling vinner den tävlare som har lägst nettoscore för den fastställda ronden eller ronderna.

Eclectic

Eclectic spelas över två eller fler på varandra följande ronder där spelaren/sidan erhåller det bästa resultatet på varje enskilt hål. Endast rond 1 i en individuell eclectic är en handicaprond såvida inte ronder spelade senare är enskilda tävlingar som ingår i en eclectic. Mycket bra resultat i ronder som inte är enskilda tävlingar, och som ingår i en individuell eclectic, kan dock ligga till grund för handicapjustering om handicapkommittén finner detta motiverat.

Handicap: Varje enskild rond som ingår i en eclectic spelas med aktuell full spelhandicap.

Slagtävling och slaggolf

För varje hål noteras efter hand bästa bruttoresultat (om det är en scratchtävling) eller bästa nettoreultat (om det är en handicaptävling) som spelaren/sidan fått under någon av ronderna och summan av dessa 18 bästa hålresultat utgör totalresultatet.

Anmärkning: Vid handicaptävling ska spelhandicapen fördelas på hålen på samma sätt som vid poängbogey.

Poängbogey

För varje hål noteras efter hand bästa resultatet (poäng) som spelaren/sidan fått under någon av ronderna och summan av dessa 18 bästa hålresultat utgör totalresultatet.

Flaggtävling

Flaggtävling är en slagtävling i vilken varje spelare tilldelas en individuellt markerad flagga. Flaggan ska placeras där bollen ligger sedan spelaren förbrukat så många slag som motsvarar banans par plus spelhandicap. Skulle en spelare ha slag kvar efter att ha spelat det bestämda antalet hål, ska spelaren fortsätta på nästa rond så långt slagen räcker.

Anmärkning 1: Resultat uppnådda i flaggtävling är handicapgrundande efter beslut i handicapkommittén.

Anmärkning 2: Vinner gör den som spelat flest antal hål. Vid lika resultat vinner den spelare som ligger närmast hål på det hål där flaggan placeras.

Anmärkning 3: Om bollen efter spelarens näst sista eller sista slag är förlorad eller out of bounds placeras flaggan där detta slag slogs. Detsamma gäller om spelaren i sitt sista slag ådrar sig 1 slags plikt eller i sitt sista eller näst sista slag ådrar sig 2 slags plikt.

Anmärkning 4: Om bollen är förlorad i ett vattenhinder på det näst sista eller sista slaget placeras flaggan vid sista skärningspunkten till vattenhindret.

Köpenhamnare

Köpenhamnare är en spelform mellan tre spelare och som spelas enligt slagspelsregler. Spelarna delar 6 poäng per hål på följande sätt:

- Det bästa resultatet på ett hål ger 4 poäng.
- Det näst bästa 2.
- Det sämsta 0 poäng.

Om en spelare ensam är bäst och de andra lika, fördelas poängen 4-1-1. Om två är bäst och den tredje sämst fördelas poängen 3-3-0. Då alla tre är lika fördelas poängen 2-2-2.

Handicap: Spelarnas spelhandicap kan fördelas som vanligt, alternativt får de två spelare med högst spelhandicap skillnaden till den spelare som får lägst spelhandicap. Spelaren med lägst spelhandicap spelar då med 0 i spelhandicap. Handicapslagen fördelas ut på hålen enligt index.

5.2.2.2 Poängbogey

I poängbogey beräknas poäng efter det uppnådda resultatet på varje hål. Spelarens resultat i poängbogey är summan av poängen på varje hål. Poängbogey kan spelas med eller utan handicap men spelas oftast med handicap. Spelhandicap fördelas enligt index på hålen i stigande följd.

Poängen beräknas på följande sätt:

- För ett nettoresultat, som är lika med hålets par får spelaren 2 poäng.
- För varje slag bättre än par, får spelaren ytterligare 1 poäng.
- För varje slag sämre än par får spelaren avstå 1 poäng. Man kan inte få mindre än 0 poäng på ett hål.

Anmärkning: Honnören tas av spelaren som fått högsta poängen på föregående hål.

Poängbogey kan också spelas brutto (scratch). Poängen beräknas då på följande sätt:

- För ett bruttoreultat som är lika med hålets par får spelaren 2 poäng.
- För varje slag bättre än par, får spelaren ytterligare 1 poäng.
- För varje slag sämre än par får spelaren avstå 1 poäng. Man kan inte få mindre än 0 poäng på ett hål.

5.2.2.3 Bogeytävling

Varje tävlare spelar mot banans par ("motspelaren") som i matchspel. Alla tävlare spelar lika många hål, även om matchen "avgjorts" innan sista hålet spelas. Bogeytävling kan spelas med eller utan handicap men spelas oftast med handicap. Spelhandicap fördelas enligt index på hålen i stigande följd. För ett resultat (netto vid handicaptävlingar) som är lika med hålets par, får tävlaren "0". För resultat bättre än par, får tävlaren "+" och för resultat sämre än par får tävlaren "-". Den som har flest "+"-resultat i förhållande till "-"-resultat vinner tävlingen. (Man kan vinna på minst minus om ingen har plus.)

5.2.2.4 Slaggolf

Slaggolf täcks inte av golfreglerna men reglerna för slagspel gäller såvida de inte strider mot nedanstående specialregler.

Resultatet i slaggolf erhålls genom att spelaren räknar antal slag, där antalet slag per hål är maximerat. Alla spelare får, oberoende av spelhandicap, spela maximalt fem slag över par på varje hål oavsett hålets index. Har spelaren inte hålat ut efter hålets par + 4 slag bör bollen plockas upp och scoren noteras till par + 5 slag. Markören är endast skyldig att, på scorekortet, ange antalet bruttoslag på de hål där spelarens score är par + 4 slag eller lägre.

Vinnare

Den tävlare som spelat den fastställda rondan eller ronderna på lägst score (i handicaptävling lägst nettoscore) vinner.

Underlåtelse att håla ut

Om en spelare på något hål inte hålar ut är spelarens score hålets par + 5 slag på hålet.

Fastställande av score på hålet

En spelares score är det antal slag, inklusive eventuella pliktslag, spelaren har använt på ett hål. En högre score än par + 5 slag på hålet ska normalt inte noteras men vid brott mot följande regler kan scoren bli högre än par + 5 slag eftersom även pliktslagen ska läggas till resultatet:

- Regel 4-1 Utformning och konstruktion av klubbor.
- Regel 4-2 Förändring av spelegenskaper och främmande material.
- Regel 4-4 Högst 14 klubbor.
- Regel 6-4 Caddie.
- Om tävlingsregeln beträffande transportmedel används.

Beträffande plikt för brott mot dessa regler hänvisas till respektive regel och tävlingsregel.

Diskvalifikationer

Från tävlingen:

En tävlare ska diskvalificeras från tävlingen då diskvalifikation gäller vid brott mot någon av följande regler:

- Överenskommelse att åsidosätta regler (Regel 1-3)
- Vägran att följa en regel (Regel 3-4)
- Klubbbor (Regel 4-1, 4-2, 4-3, eller 4-4)
- Bollen (Regel 5-1 eller 5-2)
- Handicap (Regel 6-2b)
- Starttid och grupper ("bollar") (Regel 6-3)
- Caddie (Regel 6-4)
- Score i slagspel (Regel 6-6b, 6-6d)
- Otillbörligt dröjsmål - Långsamt spel (Regel 6-7)
- Avbrott i spelet. Återupptagande av spelet (Regel 6-8)
- Övning före eller mellan ronderna (Regel 7-1)
- Peggning (Regel 11-1)
- Konstlade hjälpmedel och ovanlig utrustning och ovanligt användande av utrustning (Regel 14-3)
- Hjälpande boll (Regel 22-1)
- Diskvalifikation. Tävlingsledningens rätt att agera (Regel 33-7)

För ett hål:

I alla andra fall, där ett regelbrott skulle medföra diskvalifikation, diskvalificeras spelaren endast för det hål där regelbrottet inträffade, det vill säga scoren par + 5 slag ska gälla på hålet.

Undantag: Se Fastställande av score på hålet.

Övrigt

Förfrågningar enligt Regel 34-3 (Tävlingsledningens beslut) ska ställas till SGF.

Handicaprond

Slaggolf är en handicaprond, se kapitel 3, Handicapregler. Resultatet omräknas till poängbogey.

5.3 LAG- OCH SERIETÄVLINGAR

5.3.1 Allmänt

I lagtävlingar kan två eller fler spelare bilda lag. Ett lag består av två eller fler sidor som uppnår ett gemensamt resultat. I serietävlingar spelar lag eller enskilda spelare och uppnår ett gemensamt resultat en eller flera gånger.

5.3.2 Matchspel

Den vanligaste och samtidigt mest ursprungliga lagtävlingen är lagmatchen där två lag möter varandra i delmatcher, till exempel singel och foursome. Så spelas till exempel

Lag-EM och landskamper samt de flesta klubbmatcher. I regel spelas delmatcherna över 18 hål utan avgörande vid lika resultat – om en match inte är avgjord efter fastställd rond får lagen 0,5 poäng vardera.

Vid lika resultat kan följande rangordning tillämpas:

- Antalet individuellt vunna matcher
- Inbördes mötet mellan lagen
- Lottning

Även i serietävling är matchspel en lämplig spelform. Matcherna kan spelas med eller utan handicap.

5.3.3 Slagspel

För att alla lagmedlemmar ska få spela hela ronder samt kunna tillgodoräkna sig resultatet som handicaprond, har det blivit vanligare att spela lagmatcher som individuell slagtävling eller poängbogey. En annan typ av lagtävling är den som ingår i en individuell tävling. Då sammanräknas lagmedlemmarnas individuella resultat. Lagen kan vara föransmällda och bestå av ett bestämt antal namngivna spelare eller utgöras av ett bestämt antal spelare med de bästa resultaten.

5.4 ÖVRIGT

5.4.1 Närmast hål

Vinnare är den som med sin första boll från tee stannat bollen på green och närmast hål. Ett hole-in-one är i alla lägen närmast hål.

5.4.2 Längsta drive

Vinnare är den som med sin första boll från tee stannat bollen allra längst från den utslagsplats som tävlingsledningen fastställt ska gälla för spelare som deltar i längsta drive. Bollen ska, efter det att den stannat, befinna sig på fairway, foregreen eller green på det hål som spelas.

5.4.3 Rakast drive

Vinnare är den som med sin första boll från tee stannat bollen allra närmast en linje mitt i fairway. Linjen markeras enklast med ett rep som spänns mellan två punkter.